

Total No. of Questions: 03

Seat No.:

NOV 2024

DES SHRI NAVALMAL FIORDIA LAW COLLEGE, PUNE

B.B.A.LL.B. (Semester-VIII)

Fourth Year of Five-Year Law Course

Subject Name & Code - Labour and Industrial Law [LC 0801]

(2017 Pattern) (Theory) (Revised)

Time: 3 Hours

Max. Marks: 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicates the full marks.

A] Attempt Any 3 questions from the following:

(15 x 3)

1. Discuss the objectives and scope of the Industrial Disputes Act, 1947 in promoting industrial harmony.
2. Explain the Constitutional provisions related to labour legislations in India, focusing on Fundamental Rights and Directive Principles of State Policy.
3. What are the different types of unfair labour practices under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act, 1971?
4. Elaborate on the disciplinary proceedings in industries, with reference to the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.
5. Discuss the concept of "Wage Theories" and their relevance under the Minimum Wages Act, 1948.

B] Attempt Any 2 questions from the following:

(10 x 2)

6. What is the procedure for resolving disputes under the Industrial Disputes Act, 1947 through conciliation and arbitration?
7. Explain the importance of health, safety, and welfare measures under the Factories Act, 1948.
8. What are the key provisions regarding payment of wages under the Payment of Wages Act, 1936?
9. What is the role of Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1970 in safeguarding the welfare of contract labour?

C] Write Short Notes:

(05 x 3)

10. Write Any 3 Short Notes.

- a) Doctrine of Added Peril under the Employees' Compensation Act, 1923
- b) Strikes and Lock-outs under the Industrial Disputes Act, 1947
- c) Licensing of contractors under the Contract Labour Act, 1970
- d) Leaves and holidays under the Factories Act, 1948
- e) Deductions from wages under the Payment of Wages Act, 1936

एकूण प्रश्नांची संख्या: ०३

1 / NOV 2024
आसन क्र. 707 AON /

डी.ई.एस. श्री नवलमल फिरोदिया लॉ कॉलेज

बीबीए एलएलबी (सत्र सात)

पाच वर्षांच्या लॉ कोर्स चे चौथे वर्ष

कामगार आणि औद्योगिक कायदा (एलसी ०८०१)

LC -0801: LABOUR AND INDUSTRIAL LAW

(२०१७ पॅटर्न) (Theory) (सुधारित)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : ८०

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाची सूचना

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील रकान्यामध्ये त्या प्रश्नाला एकूण किती गुण आहेत ते दर्शवले आहे.

भाग अ

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(१५ × ३)

१. औद्योगिक विवाद अधिनियम, १९४७ चे उद्दिष्टे आणि व्याप्ती औद्योगिक समन्वय वाढवण्यासाठी कसे उपयुक्त आहेत, स्पष्ट करा.
२. भारतातील श्रम कायदे संबंधित संवैधानिक तरतुदी, विशेषतः मूलभूत अधिकार आणि राज्याच्या धोरणात्मक तत्त्वे यावर चर्चा करा.
३. महाराष्ट्र संघटना मान्यता आणि अन्यायकारक कामगार पद्धती प्रतिबंध अधिनियम, १९७१ अंतर्गत विविध प्रकारच्या अन्यायकारक कामगार पद्धती काय आहेत?
४. औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, १९४६ अंतर्गत उद्योगांमधील शिस्तभंग कार्यवाही यावर सविस्तर माहिती द्या.
५. किमान वेतन अधिनियम, १९४८ अंतर्गत "वेतन सिद्धांत" आणि त्यांचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

भाग ब

पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१० × २)

1. औद्योगिक विवाद अधिनियम, 1947 अंतर्गत सल्लामसलत आणि मध्यस्थी द्वारे विवाद सोडविण्याची प्रक्रिया काय आहे?
2. कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत आरोग्य, सुरक्षा आणि कल्याण उपाययोजना यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
3. वेतन भरणा अधिनियम, 1936 अंतर्गत वेतन देयके संबंधित प्रमुख तरतुदी काय आहेत?
4. कंत्राटी कामगार (नियमन आणि रद्दीकरण) अधिनियम, 1970 अंतर्गत कंत्राटी कामगारांच्या कल्याणासाठीच्या तरतुदींची भूमिका काय आहे?

भाग क

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(५ × ३)

- a) कर्मचारी नुकसान भरपाई अधिनियम, 1923 अंतर्गत ॲडेड पेरिल सिद्धांत
- b) औद्योगिक विवाद अधिनियम, 1947 अंतर्गत संप आणि लॉक-आउट्स
- c) कंत्राटदारांचे परवाना अंतर्गत कंत्राटी कामगार कायदा, 1970
- d) कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत रजा आणि सुट्ट्या
- e) वेतनातून कपाती अंतर्गत वेतन भरणा अधिनियम, 1936

Total No. of Questions: 03

Seat No.:

NOV 2024

D.E.S.'s SHRI NAVALMAL FIORDIA LAW COLLEGE, PUNE

B.B.A.LL.B. (Semester-VIII)
Fourth Year of Five-Year Law Course

JURISPRUDENCE - LC 0802

(2017 Pattern) (Theory) (Revised)

Time: 3 Hours

Max. Marks: 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates the full marks.
-

A] Attempt Any 3 questions from the following:

(15 x 3)

- 1) Critically examine the significance of 'Legislation' as source of law and explain the merits of Legislation over precedent and custom.
- 2) Describe concept, kinds and various modes of acquisition of possession.
- 3) The doctrine of precedent is the life-blood of the every legal system, which is to be viewed in the light of the concept of prospective overruling. Discuss.
- 4) Law is a command of Sovereign to be obeyed by the bulk of human society. Discuss the Austinian Concept in the context of Indian Legal System.
- 5) "Jurisprudence is a science of law analysing essential principles". Explain.

B] Attempt Any 2 questions from the following:

(10 x 2)

- 6) What are the salient features of Sociological School of Law.
- 7) Define ownership. Discuss essentials of ownership and different kinds of ownership.

8) Explain the concept of "Legal Personality" and explain the theories of corporate personality.

9) Define the notion of 'Administration of justice' in civil matters.

C] Write Short Notes :

(05 x 3)

10) Write Any 3 Short Notes.

- a) Essentials of a valid custom.
- b) Scandinavian Realism
- c) Hohfeldian analysis of rights-correlation of rights and duties.
- d) Theories of punishment.
- e) Strict Liability

डी.ई.एस. श्री नवलमल फिरोदिया लॉ कॉलेज

बीबीए एलएलबी (सत्र सात)
पाच वर्षांच्या लॉ कोर्स चे चौथे वर्ष
JURISPRUDENCE - LC 0802
(२०१७ पॅटर्न) (Theory) (सुधारित)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : ८०

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाची सूचना

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील रकान्यामध्ये त्या प्रश्नाला एकूण किती गुण आहेत ते दर्शवले आहे.

भाग अ

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(१५ x ३)

- १) कायद्याचे स्त्रोत म्हणून 'कायद्या'चे महत्त्व समीक्षकाने तपासा आणि पूर्वापार आणि प्रथेपेक्षा कायद्याचे गुण स्पष्ट करा.
- २) संकल्पना, प्रकार आणि ताबा मिळविण्याच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.
- ३) पूर्ववर्ती सिद्धांत हे प्रत्येक कायदेशीर व्यवस्थेचे जीवन-रक्त आहे, ज्याला संभाव्य ओव्हररूलिंगच्या संकल्पनेच्या प्रकाशात पाहिले पाहिजे. चर्चा करा.
- ४) कायदा ही सार्वभौमत्वाची आज्ञा आहे ज्याचे पालन मानवी समाजाच्या मोठ्या भागाने केले पाहिजे. भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेच्या संदर्भात ऑस्टिनियन संकल्पनेची चर्चा करा.
- ५) "न्यायशास्त्र हे आवश्यक तत्वांचे विश्लेषण करणारे कायद्याचे शास्त्र आहे". स्पष्ट करणे.

भाग ब

पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१० x २)

- 6) सोशियोलॉजिकल स्कूल ऑफ लॉची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत.
- 7) मालकीची व्याख्या करा. मालकी आणि मालकीच्या विविध प्रकारच्या आवश्यक गोष्टींची चर्चा करा.

8) "कायदेशीर व्यक्तिमत्व" ची संकल्पना स्पष्ट करा आणि कॉर्पोरेट व्यक्तिमत्वाचे सिद्धांत स्पष्ट करा.

9) नागरी प्रकरणांमध्ये 'न्याय प्रशासन' या संकल्पनेची व्याख्या करा.

भाग क

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(५ x ३)

- a) वैध प्रथेच्या आवश्यक गोष्टी
- b) स्कॅन्डिनेव्हियन वास्तववाद
- c) हक्कांचे होहफेलिडयन विश्लेषण-अधिकार आणि कर्तव्यांचा परस्परसंबंध.
- d) शिक्षेचे सिद्धांत.
- e) कठोर दायित्व

Total No. of Questions: 03

Seat No.:

1 NOV 2024

DES SHRI NAVALMAL FIRODIA LAW COLLEGE, PUNE

B.B.A.LL.B. (Semester-VIII)
Fourth Year of Five Year Law Course
Law of Evidence [LC 0803]
(2017 Pattern) (Theory)

Time: 3 Hours]

[Max. Marks: 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicates the full marks.

A] Attempt Any 3 questions from the following:

(15 x 3)

- 1) Explain the Law relating to Examination of Witnesses.
- 2) Discuss the relevancy of Motive, Preparation and Previous or subsequent conduct.
- 3) All Confessions are admission but all admissions are not confession. Discuss.
- 4) Discuss the rules relating to exclusion of oral by documentary evidence.
- 5) "The Content of Documents may be proved either by Primary or by Secondary evidence" Elucidate.

B] Attempt Any 2 questions from the following:

(10 x 2)

- 6) Discuss the law relating to "Facts need not to be proved".
- 7) Explain the Law relating to Examination of Witnesses.

8) What is the Doctrine of Estoppel? Explain the law relating to estoppel with the help of suitable cases.

9) What is identification parade? Describe its significance as a piece of proof?

C] Write Short Notes:

(05 x 3)

10) Write Any 3 Short Notes.

- a) Child Witness.
- b) Documents Thirty Years old.
- c) Certified Copy.
- d) Impeaching Credit of witness.
- e) Accomplice.

एकूण प्रश्नांची संख्या: ०३

आसन क्र.

11 NOV 2024
17 NOV 2024

डी.ई.एस. श्री नवलमल फिरोदिया लॉ कॉलेज

बीबीए एलएलबी (सत्र आठ)
पाच वर्षांच्या लॉ कोर्स चे चौथे वर्ष
पुरावा कायदा (एलसी ०८०३)
Law of Evidence (LC -0803)
(२०१७ पॅटर्न) (Theory) (सुधारित)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : ८०

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाची सूचना

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील रकान्यामध्ये त्या प्रश्नाला एकूण किती गुण आहेत ते दर्शवले आहे.

भाग अ

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(१५ x ३)

- १) साक्षीदारांच्या तपासणी संबंधित कायदा स्पष्ट करा.
- २) हेतू तयारी आणि मागील किंवा त्यानंतरच्या आचरणाच्या प्रासंगिकतेची चर्चा करा.
- ३) सर्व कबुलीजबाब स्वीकाराई आहेत परंतु सर्व स्वीकाराई कबुलीजबाब नसतात. चर्चा करा.
- ४) कागदोपत्री पुराव्याद्वारे तोंडी पुरावे वगळण्यासंबंधीच्या नियमांची चर्चा करा.
- ५) दस्तऐवजांमधील मजकूर प्राथमिक किंवा दुय्यम पुराव्याद्वारे सिद्ध केला जाऊ शकतो. स्पष्ट करा.

भाग ब

पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१० x २)

- 6) "तथ्ये सिद्ध करण्याची गरज नाही" या विषयाशी संबंधित कायदेशीर तरतुदींची चर्चा करा
- 7) साक्षीदारांच्या तपासणीशी संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण द्या.

- 8) डॉक्टरीण ऑफ इस्टॉपल काय आहे ? योग्य न्याय निवड यांच्या मदतीने इस्टॉपल संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- 9) ओळख परेड म्हणजे काय? पुराव्याचा भाग म्हणून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

भाग क

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(५ x ३)

- अ) बाल साक्षीदार.
- ब) तीस वर्षे जुनी कागदपत्रे.
- क) प्रमाणित प्रत.
- ड) महाभियोग साक्षीदाराचे श्रेय.
- इ) साथीदार.

Total No. of Questions: 03

Seat No.:

1 / NOV 2024

DES SHRI NAVALMAL FIRODIA LAW COLLEGE, PUNE

B.B.A.LL.B. (Semester-VIII)

Fourth Year of Five-Year Law Course

ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION SYSTEM (ADR) [LC 0804]

(2017 Pattern) (Theory)

[Time: 3 Hours]

[Max. Marks: 80]

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates the full marks.
-

A] Attempt Any 3 questions from the following:

(15 x 3)

- 1) Discuss the historical development of Alternative Dispute Resolution in India. How has it evolved over the years?
- 2) Analyse the impact of the Lok Adalat system on the Indian Judicial System and its effectiveness in resolving disputes.
- 3) Explain the principles of natural justice in the context of arbitration proceedings.
- 4) What is the significance of the Mediation and Conciliation. Discuss their implications for practice.
- 5) Evaluate the role of online dispute resolution (ODR) in the current legal landscape, especially post- pandemic.

B] Attempt Any 2 questions from the following:

(10 x 2)

- 6) How do international conventions influence ADR practices in India?
- 7) Discuss the process and advantages of institutional arbitration over ad hoc arbitration.
- 8) Explain the concept of 'good faith' in negotiations. Why is it important?
- 9) What is the role of the judiciary in supporting and promoting ADR mechanisms?

C] Write Short Notes:

(05 x 3)

10) Write Any 3 Short Notes.

- a) Define arbitration and its main features.
- b) What is the purpose of. Settlement agreement in Mediation?
- c) Describe the concept of 'arbitration clause' in contracts.
- d) What role does culture play in the ADR process?
- e) List the key benefits of using ADR for businesses.

डी.ई.एस. श्री नवलमल फिरोदिया लॉ कॉलेज

बीबीए एलएलबी (सत्र पाच)

पाच वर्षांच्या लॉ कोर्स चे तिसरे वर्ष

Code LC 0804

Subject : ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION SYSTEM (ADR)

(2017 पॅटर्न) (सिद्धांत) (सुधारित)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : ८०

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाची सूचना

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील रकान्यामध्ये त्या प्रश्नाला एकूण किती गुण आहेत ते दर्शवले आहे.

भाग अ

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(१५ x ३)

- १) भारतातील वैकल्पिक विवाद निराकरणाच्या ऐतिहासिक विकासाची चर्चा करा. वर्षानुवर्षे ते कसे विकसित झाले आहे?
- २) लोकअदालत प्रणालीचा भारतीय न्याय व्यवस्थेवर होणारा परिणाम आणि विवाद सोडवण्यासाठी तिची प्रभावीता याचे विश्लेषण करा.
- ३) लवादाच्या कार्यवाहीच्या संदर्भात नैसर्गिक न्यायाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
- ४) मध्यस्थी आणि सलोख्याचे महत्त्व काय आहे. सरावासाठी त्यांचे परिणाम चर्चा करा.
- ५) सध्याच्या कायदेशीर लँडस्केपमध्ये, विशेषतः महामारीनंतरच्या ऑनलाइन विवाद निराकरणाच्या (ODR) भूमिकेचे मूल्यांकन करा.

भाग ब

पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१० x २)

- १) आंतरराष्ट्रीय अधिवेशनांचा भारतातील ADR पद्धतीवर कसा प्रभाव पडतो?
- २) तदर्थ लवादापेक्षा संस्थात्मक लवादाची प्रक्रिया आणि फायद्यांची चर्चा करा.
- ३) वाटाघाटीमध्ये 'सद्भावना' ही संकल्पना स्पष्ट करा. ते महत्त्वाचे का आहे?
- ४) ADR यंत्रणांना समर्थन आणि प्रोत्साहन देण्यासाठी न्यायपालिकेची भूमिका काय आहे?

भाग क

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

(५ x ३)

- १) लवाद आणि त्याची मुख्य वैशिष्ट्ये परिभाषित करा.
- २) उद्देश काय आहे. मध्यस्थीमध्ये समझोता करार?
- ३) करारातील 'लवाद खंड' या संकल्पनेचे वर्णन करा.
- ४) ADR प्रक्रियेत संस्कृतीची भूमिका काय आहे?
- ५) व्यवसायांसाठी ADR वापरण्याचे मुख्य फायदे सूचीबद्ध करा.
